

ΕΣΤΙΑ

7 ΦΕΒ. 2009

Έκλογικοί νόμοι και θεσμοί

του Νικ. Λ.Γ. Λιναρδάτου

«**Ε**φαρμογή νέου εκλογικού νόμου στις επόμενες εκλογές για να υπάρξει Κυβέρνηση σταθερότητας επρότεινε ο κ. Παυλόπουλος». Πρόκειται για τίτλο πολιτικού ρεπορτάζ στην «Εστία» της Δευτέρας. Μιά ουσιαστική, υποτίθεται παρέμβαση προς έξοδο από την πλήρως συγκεχυμένη κατάσταση, στην οποία βρίσκεται η χώρα. Ωστόσο, νομίζω, προς λάθος κατεύθυνση.

Ο ισχύων εκλογικός νόμος πάσχει από δύο θεμελιακά ελαττώματα. Πρώτο· δεν νομιμοποιείται ήθικά το δώρο των σαράντα ή πενήντα βουλευτικών έδρών στο πρώτο σε αριθμό ψήφων πολιτικό κόμμα. Δεύτερο· δεν λύνει το πρόβλημα, του οποίου η άποτροπή υποτίθεται πως αποτελεί την αίτιολογική του βάση. Δεν δίνει δηλαδή με βεβαιότητα ισχυρή κυβέρνηση. Με τον σημερινό μάλιστα συσχετισμό δυνάμεων, όπως προκύπτει από τις δημοσκοπήσεις και την πολιτική αίσθηση, δεν δίνει καν κυβέρνηση. Με πιά πιθανή την αναγκαιότητα επαναληπτικών σε μικρά χρονικά διαστήματα προσφυγών στις κάλπες.

Αν η αίτιολογία της εξασφάλισης κυβερνητικής σταθερότητας γίνει δεκτή ως πρωταρχική πολιτική ανάγκη, θα ήταν πολύ πιο απλό, ξεκάθαρο και έντιμο, άρα νομιμοποιούμενο ήθικά, να προβλεπόταν στον εκλογικό νόμο ότι: «Το πρώτο σε αριθμό ψήφων κόμμα κατά τις βουλευτικές εκλογές λαμβάνει εκατόν εξήντα έδρες. Από ένιαία πανελλαδική λίστα τριακοσίων υποψηφίων (ή από λίστες κατά μεγάλες εκλογικές περιφέρειες). Τα άλλα κόμματα, όσα συγκεντρώνουν πάνω του 3% του συνολικού αριθμού των ψηφισάντων, μοιράζονται τις υπόλοιπες εκατόν σαράντα έδρες κατ' απόλυτη αναλογία του αριθμού των ψήφων, τις οποίες έλαβαν στο σύνολο της χώρας (ή στις μεγάλες εκλογικές περιφέρειες)». Και όχι να παίζουμε την κολοκυθιά. Γιατί πενήντα και όχι σαράντα· γιατί σαράντα και όχι εξήντα· κ.ο.κ.

Με ένα ακόμα πρόσθετο μεγάλο πλεονέκτημα. Αποφεύγεται μιά από τις κύριες αιτίες διαφθοράς του πολιτικού κόσμου· των βουλευτών· των άσκούντων γενικώς έξουσία. Ένωθ την παροχή «έξυπηρετήσεων» ως ανταλλάγματος των μεγάλων ενισχύσεων και δωρεών από «υποστηρίχτες». Κυρίως στις μεγάλες εκλογικές περιφέρειες. Παράδειγμα, η Β' Αθηνών· με 42 έδρες και 1.376.782 εγγεγραμμένους (2008) ψηφοφόρους. Προς τους οποίους πρέπει να εύρει τρόπους ο υποψήφιος να περάσει το μήνυμά του. Ενισχύσεις και δωρεές σε χρήμα ή σε είδος (χρόνος π.χ. παρουσίας σε τηλεοπτικές εκπομπές, έκτυπώσεις κ.ά.). Στόν κόσμο μας όλα πληρώνονται. Και μάλιστα ακριβά. Στη Β' Αθηνών η έδρα άπαιτεί αρκετές εκατοντάδες χιλιάδες ευρώ. Ανάλογα στις άλλες μεγάλες εκλογικές περιφέρειες.

Αυτά σχετικά με την πρόταση της κυβερνήσεως. Παρουσιάζει όμως επίσης ενδιαφέρον η αντίδραση του ΠΑΣΟΚ. Με σαφείς, χωρίς περιθώρια παρερμηνειών, δηλώσεις του προέδρου του και του ξυνου εκπροσώπου του Τύπου. Απάντηση άμεση και κατηγορηματική: --"Όχι. Αυτόματως; Συνηθισμένοι να λένε όχι σε κάθε κυβερνητική πρόταση παρασύρθηκαν; Πρόκειται, με τό συμπάθιο, για πολιτική παράνοια. Τό ΠΑΣΟΚ ζητάει εκλογές· έδω και τώρα, άμέσως. Είναι τό προσπατούμενο σε κάθε τους δήλωση. Για να ζητάνε με τέτοια έπιμονή και έμφαση εκλογές, ή λογική λέει πως είναι σίγουροι πως θά τις κερδίσουν. (Η μάς δουλεύουν). Τώρα ό άρμόδιος ύπουργός τους κάνει, με συγκινητική γενναιοδωρία και παραδειγματική μεγαλοψυχία, δώρα δέκα επί πλέον βουλευτικές έδρες. Στην, υπό τις καλύτερες συνθήκες, όριακή πλειοψηφία τους, δώρο έξ ούρανου. Και αυτοί λένε ένα μεγάλο όχι. Ό καθένας μας μπορεί να θγάλει τά συμπεράσματά του.

Μήπως ένοχληθούν οι θεσμοί· ή δικαιολογία, την όποια προβάλλουν. Οί όποιοι δεν καταλύθηκαν, όταν τό ΠΑΣΟΚ ως κυβέρνηση, πριν από κάθε εκλογή προσαρμοζε τόν εκλογικό νόμο στα χρειαζόμενα του «κινήματος». Νά ενισχυθεί τό ίδιο· ή να αφαιρεθεί από τό αντίπαλο κόμμα ή δυνατότητα διακυβερνήσεως. Τώρα τους έπιασε ή ευαισθησία για τούς θεσμούς· πού κατά τόν ίδρυτή του «κινήματος» δεν ύπάρχουν. «Ό μόνος θεσμός είναι ό κυρίαρχος λαός»· έχει πει

Η αντίκρουση. Λέει ό άριστερός διανοούμενος Δημήτρης Ραυτόπουλος: «Είναι υπόλογο τό ΠΑΣΟΚ... Γιατί υποβάθμισε... τό κοινοβούλιο με πολλές πρακτικές και με όσα άπίστευτα για δυτική χώρα έγιναν κατά την εκλογή του προέδρου της δημοκρατίας. Γιατί έφθειρε τούς βασικότερους θεσμούς, ακόμα και τό πολίτευμα και τή δικαιοσύνη...» (Συνέντευξη στην Κυριακάτικη Έλευθεροτυπία, 27 Νοεμβρίου 1988). Από εισήγηση του καθηγητή του Πανεπιστημίου Αθηνών και σήμερα βουλευτή επικρατείας του ΠΑΣΟΚ κ. Γιώργου Παπαδημητρίου σε διεθνές συνέδριο πού όργάνωσε ή Έλληνική Έταιρεία Πολιτικής Έπιστήμης: «Κατέτεινε (ή συνταγματική αναθεώρηση του 1985-6) άφενός στη διατήρηση της συνοχής της κοινοβουλευτικής όμάδας και των κομματικών όργανώσεων με την πρόταση υποψηφίου Προέδρου [του κ. Χρ. Σαρτζετάκη]... Είχε περιορισμένη έκταση και αποτέλεσε τακτικό έλιγμό με διαφορετική κύρια στόχευση». (ΕΕΠΕ: Κοινωνία και πολιτική. Θεμέλιο 1996, σελ. 164, 165). Συμπερασματικά κατά τόν κ. Παπαδημητρίου τό αποτέλεσμα της τότε συνταγματικής αναθεωρήσεως ήταν ή ύπέρμετρη ένισχυση του πρωθυπουργού έναντι του κοινοβουλίου και εκάλυπτε έναν «άδιαφανή επαναπροσδιορισμό της μορφής του πολιτεύματος».

Όσο για τόν σημερινό πρόεδρο του ΠΑΣΟΚ έδειξε τόν σεβασμό του προς τούς θεσμούς, του κοινοβουλίου π.χ., με την άποχή του κόμματός του από την πρόσφατη (του 2008) διαδικασία αναθεωρήσεως του Συντάγματος. Θά πάω ένα βήμα πιο πέρα. Δεν σέβεται ούτε τόν κυρίαρχο λαό ως μόνο θεσμό του πατέρα του. Αμφισβητεί τή λαϊκή έτυμηγορία (του 2007) από την έπομένη των εκλογών.

Έν κατακλείδι, μιά και ή κουθέντα περί εκλογών, εάν πράγματι θέλουμε να αλλάξουμε την καθοδική πορεία της χώρας, χρειαζόμαστε ένα άλλο εκλογικό σύστημα. Νά βασίζεται στο ίσχυον στη Γερμανία· προσαρμοσμένο. Έκατό βουλευτές με πανελλαδική ή περιφερειακές λίστες· διακόσιοι βουλευτές εκλεγόμενοι σε μονοεδρικές εκλογικές περιφέρειες. Τό υποστηρίζουν και πολλά στελέχη των δύο μεγάλων κομμάτων. Τόλημ χρειάζεται.